

kali, moramo mu prav mirno, kakor bi se ničesar ne zgodilo, zopet ponoviti ukaz. Otrok posluša potem nenavadno pazljivo. Prvi udarec naj bode resen, tudi če stariši sami več čutijo, kakor otrok. Res je sicer, da otrok pri prvi nepokorščini še ne zasluži hude kazni, ker morebiti še ne vé, da je napačno ravnal; pa prvi udarec ima čestokrat tako blagodejne nasledke, da ni otrok potem nikdar več nepokoren ter si dobro zapomni, kaj se pravi ubogati.

S preziranjem in pomilovanjem vzgojuje se le nepokorščina, katera se o poznejših letih nikdar več ali pa le z največjo silo more iztrebiti.

Zeló nespametna je navada, ako se otroci z opominvanjem vadijo k pokorščini, kajti mnogokrat otrok opominovanja ne razumi ali ga pa tudi ne sliši; taka opominovanja nimajo nikakega uspeha. Primeri se pa tudi, da otrok opominovanje razumi in ga prav zvesto posluša; potem je modrejši; bolji pa ni, ker taka opominovanja otrokom niso prijetna, in čisto naravno je, da neprijetnosti nihče z veseljem ne izpolnuje, najmanj pa otrok, ker še ne zna ceniti opominov. Kadar pa ukazujemo, ne smemo nikdar groziti ali žugati; n. pr. stariši ne smejo nikdar tako-le govoriti: „Če ne bodeš priden, ne bodeš šel z menoj na vrt“. Otrok ta pogoj koj napačno tolmači.

Grožnje imajo tudi to slabo stran, da jih prav malokateri stariši vztrajno zvršujejo; če pa kazen zažugamo, jo moramo tudi zvršiti, če še tako neradi. Pri grožnjah moramo biti tudi jako previdni, kajti mnoge so take, da se niti zvršiti ne dajo; predno žugamo, moramo torej dobro vsako besedo premisliti.

„Če takoj ne ubogaš, ne smeš z nami na vrt“, pravijo oče. Deček vendar ne uboga, moral bi torej doma ostati. „No“, oglasi se mati, „otrok vendar ne more cele tri ure sam ostati, zgodi se mu lahko kaka nešreča!“ — — „Torej danes naj gre še z nami“, pravijo oče, „če pa v prihodnje ne bode ubogal, bode moral sam doma ostati!“

Iz tega slučaja si je deček to-le zapomnil: 1. Če prav ne ubogam, grem vsejedno s stariši. 2. Saj ni mogoče, da bi me samega doma pustili. 3. Oče niso mož beseda, ker niso izpolnili, kar so obljubili, oziroma zažugali. 4. Mati so na moji strani, oče jih pa ubogajo. 5. Prihodnjič bodem šel gotovo zopet s stariši, če tudi ne ubogam.

Veljava starišev se s takimi slučaji popolnoma podkoplje. Konečno moramo si pa še to-le zapomniti:

„Pravilno vzgojen otrok ne potrebuje po četrtem ali petem letu nikake kazni, t. j. ni nikdar več nepokoren“.

Svitoslav i Danica.

XVII. 1864. V tem tečaju je „Umazani pisatelj v peklu“ v 20 odstavkih prva popevka, v kateri Svitoslav kaže veliko odgovornost, katero imajo dotični pisatelji, posebej pesniki (l. 8); iz nje bodi na primer:

1. O gorjé mi! kje prebivam?
Po vsih udih ogenj peče,
Na žerjavci tu počivam,
Reka z žepla pód-me teče!
To je res peklensko žrelo,
Kí sercé vanj ní verjelo,
Zdaj čútiti mora ga. | 2. Oh nesrečni! sem le mislil
Pridobiti si veljavo;
Sem imel le svet v číslu,
Pa zamudil večno slavo!
Posvetnjaki so mi djali:
V zvezde bomo te kovali;
Jaz pa v peklu zdaj gorím! | 3. Rekli so: ta národ ljubi,
Zanj se trudi in spisuje;
Jaz pa mamil sem k pogubi,
Speval le, kar serca truje,
Pisal spotikljive čenče,
Strupil dvice in mladenče:
Oh, kako me peče zdaj! |
|---|--|--|

4. Za ljubezen sem umiral,
Skladal mesne sem novele,
Strune polzke vedno vbiral,
Bral zaljubljene gazele.
Ustom med, al sercu zmiije,
Ble so moje poezije,
Ki me v peklu grizejo.
5. Sem za časnike pisaril,
Vero tiho spodkopaval,
Mnoge serca sem pokvaril
In pravico prevračaval;
Greh sem po hinavsko likal,
Kjer le mogel, čednost pikal;
Svet pa mi je prav dajal.
6. Zdaj mi stavijo spomine
In pletó na grob mi vence,
Hvalijo mi pesmi, čine:
Mene pa peklenske sence
Strašijo v ti grozni ječi;
Nad vse misli muke večí
Tarejo me vekomaj! . . .
20. O vé torke, o vé zmiije,
Kdaj nehate me pekliti?
Kolobár krog vas se vije,
Kolobár je vekoviti:
Čul ne bom rešenja zvonca,
Moje muke so brez konca,
Stok in jok brez upanja!

To spomenico naj bi Zg. Danica ponatisnila večkrat, da bi umazani pisatelji ne imeli nobenega izgovora! — Str. 120 je v razdelku „Lešniki, jabelka in lesnika (Jeranu: lesniko-a)“ na vprašanje: Bela Ljubljana — Iše župana — Kakšnega župana? — prepošten odgovor za vse čase veljaven: „Ako potrebujete sveta: dajte revežem očeta; — mestu modrega mestujana, cerkvi moškega kristjana; — čednosti, pravici brambo, grehu in nesnagi kambo; — za beznice in pivnice skerčevavca, za ulice o mraku pometavca; — za lenuhe, postopavce šilo, za igravce, potepuhe pa strašilo; — za terštvo, obertnijo podpornika, za šole in učenost zagovornika; — za oginj in prepír gasivca, za prederznost pa grozivca; — za rojake vstave zverševavca, za vse dobro prijatla in spolnovavca“. — Str. 238 nahaja se vzvišena pesem „Čeln sv. Petra“, v novojojškem kat. časniku Fr. Hahn, poslovenil Svitoslav, v 14 kiticah. Na primer bodi:

1. Šumí vihar in čelnič gré
Naprej naprej tje na morjé,
Proti na mirjade klečét
V globinah ribški čeln požret'.
Je preč, je preč! kričé bedaki,
Poginil čeln bo v borbi taki!
2. Že plóve osemnajst sto let
Po morju, vsak čas je otét;
Če tud ga obdaja černa noč,
Nad njim se stare vsaka moč;
Bedakov krič nič ne zaleže,
Ker čelnič vselej breg doseže.
3. On, ki ima v roki grom, vihar,
Je tud kermilni gospodar,
Ki stesal ga je sam terdnó,
Zrè ko v nevesto vanj zvestó:
Ko b' stožeri se neba sterili,
Ne bodo ga valovi žerli! . .
14. Ki znamnja Božje vidite,
Nevesto glejte! lepa je;
Prostost je, kjer je Božji duh,
To priča Pij, posluh, posluh!
O živi Pij in zdrav nam bodi!
Ohrani Bog Te med narodi!

Morebiti bi se kaj naslednjega prileglo za napis ob pokopališi (str. 236):

Bil sem prej — Kar ti zdej;
Pa boš koj — Sosed moj:
Cvéték vél — Prah, pepél.

Tu postoj — Dragi moj!
In prevdar' — Ravnokar
Boš tud tí — Kar smo mi.

Mine cvét — Mine svét;
Mine čas — Mine kras;
Mine vse — Mine vse:
Duša ne — Duša ne!

Dobro osoljeno je voščilo, katero daje na povabilo „Triglav sosedu Kumu za novo leto 1864“, češ, govoril si lani osorej, da se hočeva midva — skerbna in poštena možaka in domorodca — lotiti olike svojega naroda . . . Poslavila sva to leto marsika-

terega svojih zaslužnih sinov in storila neumerljive njih imena, nekaj pa sva spomin nekdanjih poživila . . . Lepo in dostojno bi bilo, ako bi se semtertje marsikaj okornega omečilo, resastega omélo, ojstrega ogulilo, osornega ukrotilo, robatega obrusilo, divjaščega upitnilo, hlođastega otesalo, palečega ohladilo, butastega ugladilo itd. . . . Lepe prijazne Šmarnice, ki sva jih zopet to leto veselo obhajala in ki k olici ljudstva silo veliko pripomorejo, in pa toliko imenitne mnogoletnice ss. Hermagora in Fortunata, Ljubljanske škofije in ss. Cirila in Metoda — vse to, dobro véim, boš tudi ti v vedni spomin zapisal v svoje zlate bukve ko predrage dogodbe našim mlajšim — jeli da? itd. (str. 2). — Pogovor. Moralist i Humanist (str. 120). Olikarija in olika: Stoletje se zjasnuje in vedrí; — Osliču slama in osát diši (str. 124). Katoliška Cerkev zadržuje svobodo in napredek, pravite Vi (132)! V kremljavnici. Pogovor: Lutrovec, Andrejče, Kristjan (str. 134). Naprej in nazaj (166). Dragi kamni (po sv. pismu str. 189—190). Iz kremljavnice. Po pridigi. Nekaj ameriškega, nekaj kranjskega (191). — Kaj šaraste so vrednikove opazke k čvrstemu spisku: Gerča namesti lešnikov, kjer se govori o naravoslovstvu v naših šolah, o dotičnih učenikih in knjigah, posebej o „Illustrirtes Thierleben von Dr. Brehm“, in se z dokazi iz te knjige poočituje njena nevarnost (Cf. Natur u. Off. 1864). — Madjarsk pregovor pravi: „Mački se zmíraj sanja od miši, svinji pa od želoda“. Tako tudi pregorečnik za naravstvo, opominja Jeran, vedno sanjari o kremljih, parkljih in rogovih, o kebrih, glistah in mišjih repovih; zraven tega pa Začetnika vsih reči, njegovo razodenje in sploh vero v nič deva. — K besedam Brehmovim: „Das Thier hat von Geselligkeit sehr hohe Begriffe und opfert sich zum Wohle der Gesammtheit. Es überwindet Begierden u. Leidenschaften (se posti, kakor g. naravoslovec!) und lernt sich beherrschen; es zeigt also auch selbstständigen Willen u. Willenskraft. Dem Menschen geschieht kein Unrecht, ihm wird nicht Abbruch gethan, wenn wir die Thiere auch hoch stellen (na pr. petelina za mizo, naravoslovca pa v kurnik). Herder nennt diese die erstgeborenen Brüder des Menschen“ itd. opazuje vrednik: „To je kaj mičen nauk! Če so zveri in živali naši pervorojeni bratci in sestrice, tedaj le po redu in po pravici jim dajte, kar gre pervorojenim, dom, gospodarstvo itd.: oroslano žezlo v kremlje in na prestol hamburškega senata ž njim; medvedu kučmo na glavo, ključe dr. Brehmovega zverinjaka v tace, pa na sofo ž njim; — čuku katalog v kljun, pa na katedro; kozlu očjale na gobec, pa državni zakonik pod brado; opici parasol, mački kuhavnico, kravi ključe v hrambo in krog pasa kučomajko! Drugorojenemu ali ne mara celó desetemu bratu psov, opic in dihurjev — zbledelemu človeku — pa za doto pleve v glavo namesti možgán, in mojster dolgouh naj ga zajaši, pa hajdi na špencir; — hajdi ven iz hiše, ktera je lastina pervorojencev in ne tvoja“ itd. (str. 228)!

L. 1863 bila je Danica prvokrat v tožbi, o katere poslednjem izidu naznanja l. 1864 str. 32 (cf. 37—38) takole: „Ker je občinstvu znano, da je bila Zgodnja Danica tožena zavolj spisa „S Križne gore 7. mal. serp. Ravnopravnost vér“, kakor da bi bila po §. §. 303, 7 in 239 kazn. post. očitni mir in red begala; torej naznanimo, da slavna c. kr. vikši deželna sodnija v Gradcu je 12. pros. 1864 vredništvu Zg. Danice dala prelepo, na neoveržljive razloge operto spričevanje popolne nezadolženosti“.

O tisučnici slovanski l. 1863 smo se Slovani bolje spoznali med seboj ter si približali, in Slovenci posebej. „Nikoli ne pozabim, da gosp. Luka Jeran mi je bil prijazen pomočnik“, spoznal je dr. Bleiweis, in sad temu prijateljstvu so tri pesnice v Novicah, katere mu je vravnal Svitoslav in katere živo spričujejo njegovo iskreno domoljubje. Prva se nahaja v Novicah l. 1864 str. 53 ž njegovim znakom S.:

Vprašanje.

Poleg česke „Tažete se, proč jsem Slovan?“

1. Prašaš: čmu da sem Slovenec,
Čmu Slovén mi vsak je brat,
Čmu mi ljub Tominc, Dolenc,
Štajarec, Primorc, Hrvat? —
Ker slovenski oče, mati
So me učili dom moj znati!	2. Prašaš: Čmu slovenske glase
Lira moja le doni,
In zakaj zveat na vse čase
Bom besedi materni? —
Ker slovenski oče, mati
So me učili jezik znati!
3. Prašaš: kaj da spevam Boga
Rad s slovensko pesmijo,
In kjer stopa moja noga,
Spremljam ga z ljubeznijo? —
Ker slovenski oče, mati
So me učili Boga znati!	4. Prašaš: kaj da vsi Slovenci
Meni desno so okó,
Kaj da misli mojih vencí
Njim v blagor dahnejo? —
Ker slovenski oče, mati
So me učili narod znati.

Nekteri Kranjci.

(str. 60).

Poleg česke „Isou, Isou — Po Slovanech Češata itd.“

1. So, so,
So Slovenci, vem da so;
So, so,
Mažež so rojakom,
Mrzi jih, Slovincem biti, —
Vse slovenstvo prav'jo zviti,
Gre naj žvižgat rakom!	2. Glas, glas
Materni teptavajo,
Glas, glas
Mil ko rana rōsa;
Prav ošabno tujčevati,
Vse domače zanič'vati,
Je modrost njih bōsa.	3. Glej, glej!
Tujci clo se smejajo,
Glej, glej,
Revežem nevednim;
Polslovenska šušmarija
Kakor kis uhó zavija
Vsim Slovincem čednim.
	4. Nam, nam
Zmešani žlobudreži,
Nam, nam
Delajo sramoto;
Jezik čist za nič imajo,
„Kranjsko špraho“ komaj znajo:
To so Kranjci — to, to!	

Moj dom.

(str. 122).

Poleg česke pesmi: Tam kde venčí modré hory
Tisíc hradů svými bory.

1. Tam, kjer beli so Snežniki,
Holmci mali in veliki,
Kjer izvira bistra Sava,
Teče Soča, Krka, Drava;
Tam mi dedov zemlja krasna,
Dom junakov, dom je moj!	2. Tam, kjer Kranj na trdi skali
Sedež star svoj kaže zali,
Kjer Postojna v spodnji svét
Svoje čuda vabi zkrét:
Ona zemlja slavoglasna
Moja vlast je, dom je moj!
3. Tam, kjer je Ljubljana bela
Davne čase že slovela;
Kjer slovenski mili rod
Zemljo orje, mirno hod';
Tam mi zibka prvočasna
Tekla je, tam dom je moj!	

Poslovenil S.

Naznanilo, vabilo, budilo. „Prosimo za voljno poslušanje! Jasno kakor beli dan je, da svet ne more več stati in Slovenci ne živeti, razun da jim sveti še prihodnje leto 1865 Zgodnja Danica. Nič ne mara, da bo marsikdo še umerl, ki ne bo bral

Danice. Pred ko ne, bo tudi v kakem kraju germelo in treskalo, kamor ne bo Danice. Kaj je tedaj storiti, sosedje? Ali ne bo kazalo po Danici ogledati se? Kaj menite p. n. bravci, pisavci, naročevalci? Pravite: „povejte Vi!“ — Ker tako hočete, naj pa bo! Vojnic se je težko znebiti, ako bi kdo tudi želel. Darujte tedaj zmožni pisavci svoje pero, naročevalci naročnino — njih saj polovico več kot letos —, tiskar bode pripravil čerk, popirja, črnila dokaj, in gibčnih perstov več mem letos, vredništvo pa bode žertvalo svoje oči, možgane in naj lepši ure, ki jih šteje nova Blaznikova pratika. Ako nam k temu naša pomočnica — mila Danica — z neba prijazno sije in Bog svoj blagoslov rosí: pa bo Zgodnja Danica še dalje Slovence budila, učila, mečila, — jih obdelovala, likala in razveseljevala, — jih odvracevala in zavračevala, — jim naznanovala, napovedovala, žalovala in prepévala, pa tudi po stari slovenski šegi včasí malo pokoledvala. Akoravno pa mnogi želé njeno obličje saj vsak teden viditi, se bo vender mogla le še na deset dni prikazovati, ker skoz teden si ne upa zavolj pomanjkanja časa tako čedno napravljati se, da bi smela ličnim Slovencem pred obličje. — Zdaj pa vsim skupaj preserčna zahvala in prav ponižen poklon od Danice, ktera priljudno prosi, naj ji urno pošlje navadno popotnino, kdor koli želí, da mu pride na dom veselo novo leto vošit (str. 298)“.

XVIII. 1865. „Kamor koli se ozreš, vidiš dvoje kraljestvo, ki se med seboj vojskuje. Kraljestvo dóbrega, in kraljestvo hudega; kraljestvo resnice, čednosti, pa kraljestvo laži in greha. Razne dopise in naznanila smo dobili naj poslednjiši dni, ki kažejo, kako zmožni za nejevero so pogosto tudi naši ljudjé, ako v slabe okolišine pridejo, zlasti mladenči pri vsi svoji olikí in omikí in pri vsem tem, da se že zgođej korenito učijo vérne in npravne vede. O tacih, ki se do čistega na eno ali na drugo stran nagnejo, ni veliko govoriti; veliko pa jih je, ki hočejo dvema gospodoma služiti, akoravno pravi véčna resnica, da je to nemogoče. To se zlasti rado kaže v našem slovstvu. Ravno te dni nam je neki domorodec tožil zastran nove „Slovenske Vile“, kako živo popisuje tisto ljubezen, ki pelje v Ljubljano, Savo, Donavo, pa še kam drugam! Želodec, ki škodljive jedí požélí, ni zdrav; tudi duh je hromoten, kterege mika po kužljivem branji. Potreba rezno na vrata terka, da naj se vérne in npravne močí strinjajo zoper kužljivo slovstvo; če ne, utegne kuga biti splošnja. Vsako novo delo bo treba pretresti, in Slovencem odkrito povedati, če je za-nje, ali ne. K temu pa je treba zedinjenih močí (str. 104).“ — O bridkem spominu, da tudi po slavni tisučletnici med Slovani potrebne edinstvi ní, potoži Svitoslav to v pesmi (str. 161):

Tri solze kralja Rastislava
o pogledu v prihodnost.

Svatopolk, mi v rodu stričnik,
Kam zabredel si v osodi?
Zdavši strica, ti krivičnik,
Zdal svoj národ si nezgodi!
Oh, zastonj so tvoje zmage:
Vse razdere ti delitev!
Kal nesloge pa neblage
Svete nrave je keršitev!
Duh moj gleda v pozne čase:
Še pregreha se mašuje!
Nove greh rodí modrase:
Boj se v duhu ponavljuje!
Brat na bratu cépi dlako,
Brez ljubezni rane seka,

Kje edinst je, otroci? —
Svatopolk zató li próti
Vam je zročil v oporoci,
Da se švigate v grenkoti?!
Teci, teci bistra Sava,
Naj nesó solzé valovi,
Ki jih joka mati Slava
Nad prešernimi sinovi. —
Ena zvezda le se znani
'Z davnotemnega mi groba:
„Ko vsi v veri bote zbrani,
Vam zacvete boljši doba . . .“
Popustite vse prepire,
Vsi med sabo se ljubite;

Brusi meč za réso vsako —
 Vse od veka pa do véka!
 Ko da dosti ni pošasti,
 V bogočastji se spertijo:
 Slave sini s hude straati
 Svojo Mater zapustijo!

Vsi v zavetje prave vere,
 Vsi k resnici pritecite!
 Tolažilo to naj veče,
 To je pravi vir ljubezni,
 To je solnce vaše sreče,
 Konec vaše to bolezní.

S—v.

Skorej dvesto let staro novoletno vošilo, na novo prekuhano, osoljeno in poštupano (str. 3—11). Méd in pelin: Prazen je žepič, — Pa ne maram nič! Pogovorček. Posel in gospodinja (str. 82). Naravoslovec in materialist, češ, da je pajek ribič, poet, človek, kristjan (str. 137). Miško: Ljudje tožijo, da poslednje leta je svoboda tiska terpela veliko sušo. Anže: Mogoče; vender pa je svoboda ali nesvoboda ravno te leta nanesla toliko blata, da ga Donava v petdesetih letih ne izpere (str. 188). General Lamoricière (222). Klic ob koncu svetega leta 1865 (str. 285). Kaj čvrste razprave in opazke se nahajajo pod naslovom: „Ogled po Slovenskem. Kaj je kej novega po širokem svetu? Med in pelin. Rožice, ki je vsaka cekina vredna“ itd. Str. 19 razlaga, kaj je komunizem in socializem; str. 30, kako bi se zboljšale vseučilišča, da vseučilišniki hodijo redoma k spovedi in sv. obhajilu; str. 215, kako naj se podučuje v srednjih šolah, saj polovica šolskih tvarin v slovenskem jeziku. „Neogibno potrebno pa je tudi po naši misli, da bi se precej velik del ur utergal nezmernim številkarijam, greščini in naravstvu ter se obrnil v učenje avstrijskih jezikov. Sej se ne more človek v našem cesarstvu na nobeno stran pol dné deleč derdrati po železnici, da bi med druge razne narode ne zadel. Čudno, prečudno je, da šolski gospodje te tako djanske potrebe saj že takrat niso spregledali, ko so se železnice začele po našem cesarstvu; da se pa še zdaj k temu nič ne stori, to naj rakoveci zapadejo in želvarji razlagajo! Avstrija ne smé več nobenemu jeziku v cesarstvu biti mačeha, ampak vsim mati, — to je ravnopravnost, in iz nje se bode razcvetela zadovoljnost“. — Kaj šegavo odgovarja str. 48 Vogtu na vprašanje, kje je pri mravljab meja med nagonom in umom na pr.: „ . . . Sicer pa, kar znajo mravlje, muhe in ščurki zdaj, to so znali že pred šest tisoč leti ravno tako; nikjer se ne sliši, da bi bili ti prizemeljski narodi tudi le za betvico napredvali. Kadar pa bodo na pr. mravljice začele vsako zimo druge podobe kučomajke nositi; kadar levi toliko napredvajo z duhom časa, da bodo nove šege kazine imeli; kadar se bodo kosmatini medvedi v „narrenabendih“ predpustni čas radovali; kadar bodo že jeleni v sokolskih družbah národne prepevali, in se čebelice po čitavnicah zbirale; ali ko bodo pajki jeli časnike vredovati; kadar bodo kozli včasi obriti, včasi pa bradati hodili, kakor bo „moda“; kadar seršeni ne bodo zmiraj ravno tistih dolgočasnih kvartetov peli; kadar bodo čmerli nove baže trobente iznašli; kadar se bodo osé olikale in od svoje sovražljivosti pojenjevale: takrat naj bi Vogt iz groba vstal in tehtno poprašal: „Wo ist nun, dürfen wir wohl gegenüber solchen Beobachtungen fragen, die Grenze zwischen Instinct und Verstand?“ —

„Dandanašnji, ko vse naprej hiti, se v eni uri delj pride kakor nekaj v enem dnevu, in v enem letu delj kakor svoje dni v petnajst ali dvajset letih. Kjer se pa hitro vozi, se zavozí tudi lahko pod cesto in v rupo ter se napravi hitro škoda velika. Od tod je očitno kakor beli dan, da je Slovencem katoliškega cerkvenega lista treba kakor vsakdanjega kruha, pravi v vabilu k naročevanju Zg. Danice za l. 1866 . . . Za pravo oliko in resnični napredek se poganja tudi Danica med Slovenci. Iz vsih strani dobri Slovenije sinovi imajo v nji, bi djal, neko središe, kjer orožje zbirajo; neko ognjiše, od koder podirajo sovražnike; neki verhunec, od koder hitro zvedó nevarnosti in sovražne napade. In koliko mičnih in koristnih nauk se po katoliškem listu kar nanagloma

razširi med občinstvo, koliko dobrih misel se zbudí med branjem, koliko časa se v dobro obrača, ki bi se sicer v prazne ničarije ali celó v greh potratil! . . . V tacih okolišinah hočemo tudi mi s pomočjo Božjo svoje slabe moči darovati Danici in Slovencem, dela verlih domorodcev v lično edinost spravljati, necelotnosti dopolnovati, času primerne reči spisovati in zbirati . . . Dandanes vse agitira, si pajdaštva iše; dajte torej tudi malo agitirati za obilno branje Zgodnje Danice v duhovni prid vernih Slovencev (str. 284) itd.“

25. *Šmarnice Marije Device*. Četrti letnik. Spisal Luka Jeran. V Ljubljani 1865. 12. 376. Cvetlica a) v čast in hvalo previdnosti Božje; b) v hvalo Marije Device; c) za vsacega na dom. Po psalmu: Benedicite! O raznih božjih potih na Kranjskem. Nat. J. Blaznik.

Pogovor o vremenu.

(Konec.)

Kmet: Jaz bi pa menil, da bi to ne stalo veliko države, ako bi nam brezplačno o vremenu sleherni dan brzojavljala.

Učitelj: Tudi jaz sem užé o tem premišljeval. Telegrafne postaje so zdaj užé v mnogih večjih vaseh. Po takih krajih telegrafne in poštne osebe itak nimajo toliko posla. Naj bi se pečali še z opazovanjem vremena, zlasti če so dovolj izobražene.

Nekoliko več veselja bi bilo treba do tega, pa bi šlo. Sicer se pa to more zvrševati s pomočjo učiteljev, duhovnikov, ki bi lahko skoro v vsakem kraji bavili se z vremenskim opazovanjem ter v zvezi s takimi postajami, ki bi dobivale telegrafijska poročila, vkupno določevali vreme od dné do dné.

Kmet: Kako pa, da vlada ali državni zbor za razširjevanje teh vremenskih poročil med kmetško ljudstvo, ki jih najboljše potrebuje, še nič zdatnega ukrenila nista?

Učitelj: Čital sem, da je bil neki državni poslanec (menda neki Poljak) užé podregal to zadevo v državnem zboru, ali s kakšnim uspehom, mi ni znano. Morebiti bi bilo to z velikimi troški združeno, ako bi se, recimo, občinam taka poročila na državne troške pošiljala; ali pa še vremenoslovski učenjaki niso še čisto na trdnem zastran zanesljivosti svojih poročil.

Kmet: Jaz bi rekel, da naj bi vlada telegrafne postaje snovala tudi zavoljo ljudstva, in ne samo zavoljo države, ko pravijo, da ta pa ta vas je dobila telegrafno postajo največ iz vojaških obzirov, to je, da bi se vojaki prej in hitreje sklicali, ko bi vojska pretela.

Učitelj: Prav govorite. Varnost države je sicer v prvi vrsti tudi kmetu potrebna; ali ravno od telegrafnih postaj nima kmetško ljudstvo skoro nič koristi; ali ta omenjena korist bi bila res skoro največja.

No, za danes sva se pa veliko o vremenu pogovorila. (Užé sta se mislila raziti, ko začne grmeti. Zavoljo tega vpraša kmet učitelja še:)

Kmet: Toliko veste o vremenu, zdaj mi pa še povejte, kako nastane grom, blisk in toča?

Učitelj: Dragi moj očka! To pa ni lahko vprašanje. Učenjaki vam o tem do ločnega odgovora dati ne morejo, kako bi li to razlagal jaz, vaški učitelj. Eni razlagajo vzrok nevihtam na ta, drugi na drug način. To pač vedó vsi, kdaj najrajše nevihte pridejo; to vedó, pri kakšni toplini, pri kakšnem barometerskem stanji, v katerem letnem času nevihte pridejo itd., a več pa ne vedó. Tudi to znajo po izkušnjah, v katerih